

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 2-299 від 21.05.2024

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ СТРАХОВИКІВ УКРАЇНИ

Про розгляд питань

Національний банк України розглянув листа НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ СТРАХОВИКІВ УКРАЇНИ (далі – Асоціація) від 21.05.2024 № 2-299 (далі – Лист) щодо надання роз'яснень стосовно застосування окремих норм Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (зі змінами) (далі – Положення № 107), і повідомляє таке.

Щодо питань розділу I Листа.

1. Чи відповідає дійсності твердження, що пункти 30 та 31 додатка 2 до Положення № 107 описують різні самостійні моделі верифікації, які можуть використовуватися незалежно одна від одної?

2. Чи може використовуватися модель верифікації, передбачена в пункті 30 додатка 2 до Положення № 107, без дотримання вимог, передбачених у пункті 32 додатка 2 до Положення № 107?

Порядок ідентифікації, верифікації клієнта (представника клієнта), визначений у додатку 2 до Положення № 107, містить різні способи ідентифікації та верифікації клієнта, у тому числі віддалені (дистанційні).

Так, у пункті 30 додатка 2 до Положення № 107 передбачені віддалені (дистанційні) способи верифікації клієнта – фізичної особи та порядок їх використання.

Водночас у разі одночасного дотримання умов, наведених у пункті 32 додатка 2 до Положення № 107, установа може здійснювати верифікацію клієнта – фізичної особи шляхом використання будь-якого зі способів, визначених у пункті 31 додатка 2 до Положення № 107 (“спрощені” способи верифікації).

Способи, наведені в пункті 30 додатка 2 до Положення № 107, – “повноцінні” способи верифікації, які не передбачають дотримання умов, наведених у пункті 32 додатка 2 до Положення № 107.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/52283

від 09.07.2024 13:37

3. Чи може використовуватися модель верифікації, передбачена в пункті 31 додатка 2 до Положення № 107, за умови, що ризик ділових відносин є низьким, сума страхових платежів (страхової премії) за договором страхування без накопичувальної складової не перевищує 40 000 грн та страховий випадок на момент укладення договору страхування не настав?

Згідно з пунктом 32 додатка 2 до Положення № 107 установа може використати право, зазначене в пункті 31 додатка 2 до Положення, у разі одночасного дотримання всіх нижчезазначених умов:

1) ризик ділових відносин з клієнтом (фінансової операції без встановлення ділових відносин) є низьким;

2) загальна сума всіх фінансових операцій, які зменшують активи клієнта, не перевищує 40 тисяч гривень на місяць (еквівалент) та 400 тисяч гривень на рік (еквівалент);

3) загальна сума зобов'язань установи перед клієнтом / клієнта перед установою не перевищує 40 тисяч гривень (еквівалент) (не стосується простроченої заборгованості).

Страхова компанія, використовуючи право, надане в пункті 31 додатка 2 до Положення № 107, має розраховувати загальну суму всіх фінансових операцій, які зменшують активи клієнта [у випадку, зазначеному в Листі, це фінансові операції зі сплати клієнтом страхових платежів (страхових премій)], з урахуванням умови, зазначеної в підпункті 2 пункту 32 додатка 2 до Положення № 107.

Щодо питань розділу II Листа.

1. Ідентифікація та верифікація отримувачів страхового відшкодування, крім іншої особи, ідентифікація та верифікація якої не здійснюється, відбувається для:

страхувальника в загальному порядку;

застрахованої особи з урахуванням пункту 17 додатка 2 до Положення № 107;

вигодонабувача з урахуванням пункту 17 додатка 2 до Положення № 107 та в частині договорів страхування життя з урахуванням пункту 21 додатка 2 до Положення № 107;

потерпілої особи з урахуванням абзацу 2 пункту 17 додатка 2 до Положення № 107?

Відповідно до вимог, наведених у пункті 4 частини другої статті 8 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ), суб’єкт первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) зобов’язаний здійснювати належну перевірку нових клієнтів, а також існуючих клієнтів у випадках, передбачених частиною четвертою статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/52283

від 09.07.2024 13:37

Для цілей Закону про ПВК/ФТ термін “клієнт” використовується в значенні, наведеному в пункті 31 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ, а саме: клієнт – будь-яка особа, яка, зокрема, звертається за наданням послуг до суб’єкта первинного фінансового моніторингу; користується послугами суб’єкта первинного фінансового моніторингу. Заходи належної перевірки клієнта передбачені в пункті 34 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ.

Отже, страхова компанія як суб’єкт первинного фінансового моніторингу зобов’язана здійснювати належну перевірку клієнтів, з якими встановлюються ділові відносини на підставі договорів страхування¹, відповідно до вимог Закону про ПВК/ФТ та Положення № 107.

Разом з тим у додатку 2 до Положення № 107 встановлені певні особливості здійснення заходів з ідентифікації та верифікації для окремих категорій установ, зокрема страховиків.

Так, згідно з пунктом 17 додатка 2 до Положення № 107 установа під час укладення договору про надання послуг на користь третьої особи здійснює ідентифікацію та верифікацію особи, яка укладає договір. Договір має містити всі ідентифікаційні дані особи, на користь якої він укладений. Установа здійснює верифікацію цієї особи під час пред’явлення нею до установи першої вимоги або вираження іншим способом наміру отримати відповідні послуги.

Установа здійснює ідентифікацію та верифікацію особи, на користь якої здійснюється страхове відшкодування або страхова виплата за договорами страхування відповідальності перед третьою особою, під час проведення страхового відшкодування або страхової виплати за такими договорами.

Установа встановлює дані щодо вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією відповідно до пункту 20 додатка 2 до Положення № 107. Водночас установа може встановлювати вигодоодержувача на підставі документів та/або інформації, наданих особою, яка діє на користь або в інтересах вигодоодержувача, а також з інших джерел, якщо відповідна інформація є публічною (відкритою).

З метою здійснення ідентифікації вигодонабувача (вигодоодержувача) за договором страхування життя додатково до заходів належної перевірки встановлюються дані / інформація відповідно до частини одинадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, з урахуванням пункту 21 додатка 2 до Положення № 107.

Водночас верифікація вигодонабувачів (вигодоодержувачів) за договором страхування життя здійснюється під час здійснення страхової виплати. У разі передачі прав на отримання страхової виплати за договором страхування життя (внесення змін до переліку вигодонабувачів (вигодоодержувачів) ідентифікація нових вигодонабувачів (вигодоодержувачів) здійснюється під час передачі таких

¹ Якщо немає підозр, страхова компанія має право не проводити належної перевірки клієнта в разі встановлення ділових відносин на підставі договорів страхування, що не містять накопичувальної складової та загальна страхова премія за якими не перевищує 40 тисяч гривень або її сума еквівалентна зазначеній сумі, у тому числі в іноземній валюті.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/52283

від 09.07.2024 13:37

прав (останній абзац частини одинадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ).

Таким чином, ідентифікація та верифікація осіб, з якими не встановлюються ділові відносини на підставі договорів страхування, має здійснюватися з дотриманням відповідних вимог додатка 2 до Положення № 107.

Звертаємо увагу, що порядок проведення ідентифікації та верифікації фізичної особи визначений у додатку 2 до Положення № 107 та включає дистанційні способи верифікації. Установа може використовувати будь-який спосіб верифікації з наведених у Положенні № 107 у межах своїх технічних можливостей.

Щодо питання розділу III Листа.

1. У разі неможливості проведення ідентифікації і верифікації потерпілої особи страхова компанія зобов'язана відмовити у виплаті, керуючись Положенням № 107 і нормами статті 15 Закону про ПВК/ФТ?

Якщо відповідь так, тоді причиною відмови буде “якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її кінцевого бенефіціарного власника або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим.”?

Відносини у сфері страхування регулюються спеціальним законодавством, зокрема, Законами України “Про страхування” (далі – Закон про страхування), “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” (далі – Закон про ОСЦПВВНТЗ).

Порядок прийняття страховиком рішення про відмову у здійсненні страхової виплати визначається в договорі страхування або законодавством України (частина перша статті 104 Закону про страхування).

Підстави для відмови страховика у здійсненні страхових виплат (страхового відшкодування) визначені в частині другій статті 104 Закону про страхування, статті 37 Закону про ОСЦПВВНТЗ.

Відповідно до частини третьої статті 104 Закону про страхування умовами договору страхування можуть передбачатися також інші підстави для відмови у здійсненні страхових виплат, якщо це не суперечить законодавству України.

Ураховуючи зазначене, страхова компанія відмовляє у страховій виплаті (страховому відшкодуванні) відповідно до спеціального законодавства у сфері страхування.

Водночас стаття 15 Закону про ПВК/ФТ визначає підстави, за яких суб’єкт первинного фінансового моніторингу зобов’язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин / відмовити клієнту у відкритті рахунку (обслуговуванні), у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунку / відмовитися від проведення фінансової операції.

2. У розумінні Закону про ПВК/ФТ клієнтом страхової компанії є виключно страховальник?

Для цілей Закону про ПВК/ФТ термін “клієнт” використовується в значенні,

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/52283

від 09.07.2024 13:37

наведеному в пункті 31 частини першої статті 1 Закону про ПВК/ФТ.

Щодо пропозицій Асоціації стосовно внесення змін до Положення № 107 повідомляємо, що наведені в Листі пропозиції будуть опрацьовані із залученням відповідних структурних підрозділів Національного банку та в разі доцільності враховані під час внесення змін до зазначеного нормативно-правового акта.

Заступник Голови

Дмитро ОЛІЙНИК

Крутських Оксана
(044) 230 18 95

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/52283

від 09.07.2024 13:37